

Ysgrifennydd Gwladol Cymru
Swyddfa Cymru
Tŷ Gwydyr
Whitehall

23 Medi 2016

Annwyl Alun,

Bil Cymru – Cylch Gwaith Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau

Yn ei gyfarfod ar 21 Medi 2016, bu Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau yn trafod Bil Cymru.

Byddwn yn ddiolchgar pe byddech yn egluro'r rhannau hynny o'r Bil y tynnir sylw atynt yn yr Atodiad i'r llythyr hwn. Yn benodol, lle'r ydym wedi nodi meysydd lle'r ydym yn pryderu fod gan y Cynulliad lai o gymhwysedd, byddwn yn ddiolchgar pe gallech gadarnhau'r asesiad hwnnw a rhoi eglurhad ynghylch sut y penderfynwyd ar y cymalau cadw. Yn wir, gallai fod yn ddefnyddiol gosod cymal yn y Bil yn cadarnhau nad bwriad y setliad newydd yw lleihau ystod neu gwmpas y pwerau sydd wedi'u datganoli i Gymru.

Byddwn yn gwerthfawrogi ymateb er mwyn cyfrannu at drafodaethau Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol y Cynulliad.

Yn gywir

Russell George AC,
Cadeirydd

Atodiad

Ym mis Tachwedd 2015, gofynnodd cyn Bwyllgor Menter a Busnes Cynulliad Cenedlaethol Cymru am eglurhad am y cymalau cadw a'r meysydd penodol hynny o'r Bil Cymru drafft a oedd yn gymwys i'r pynciau yng nghylch gwaith y Pwyllgor.

Fel cyn Bwyllgor y Pedwerydd Cynulliad, mae'r Pwyllgor hwn hefyd yn croesawu'r cynnydd yn y pwerau ar gyfer trafndiaeth, o ran gallu'r Cynulliad i ddeddfu yn ogystal â'r cynnydd yn mhwerau gweithredol Gweinidogion Cymru mewn meysydd penodol. Hefyd, y cymalau cadw a restrwyd yn y Bil Cymru drafft sydd wedi'u dileu o'r Bil presennol, fel y'i gosodwyd, ac sy'n ymwneud â'r canlynol:

- hysbysebu, yn enwedig rheoliadau o ran tybaco a chynnyrch tybaco
- arwyddion traffig yn gyffredinol
- cludiant ar y môr ac ar ddyfrffyrdd

Hefyd, bod eithriad wedi'i ychwanegu i gymal cadw (hynny yw, maes y caiff y Cynulliad ddeddfu ynddo), o ran pwnc Deddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004, sy'n adlewyrchu'r cymhwysedd yn y setliad presennol.

Fodd bynnag, i raddau helaeth, mae'r un materion y nodwyd eu bod yn peri pryder yn y cymalau cadw yn y Bil Cymru drafft, ac a nodir isod yng ngwaith y Pwyllgor hwn, yn dal i fod yn berthnasol ym Mil Cymru fel y'i cyflwynwyd. Felly, mae Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau yn parhau i gymeradwyo'n llwyr bryderon y cyn Bwyllgor Menter a Busnes am y cymalau cadw canlynol yn y Bil sy'n dod o fewn cylch gwaith y Pwyllgor hwn ac a allai effeithio ar gymhwysedd y Cynulliad pe byddai'r Bil yn dod i rym, fel y'i drafftiwyd ar hyn o bryd.

Mae'r cyfeiriadau isod at *'Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru'* yn cyfeirio at y setliad presennol o dan Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

Mae'r cyfeiriadau at *'setliad newydd'* yn cyfeirio at Atodlen 7A i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ym Mil Cymru.

1.0Gweler isod farn y Pwyllgor ynghylch materion penodol a gedwir yn ôl o dan **Atodlen 7A – Pennawd C – Masnach a Diwydiant.**

1.1 Adran C6 Diogelu defnyddwyr

- 1.2 Mae'r eithriad presennol yn Atodlen 7 o Ddeddf Llywodraeth Cymru yn rhwystro'r Cynulliad rhag deddfu ynghylch *'consumer protection, including the sale and supply of goods to consumers, consumer guarantees, hire purchase, trade descriptions, advertising and price indication....'*
- 1.3 Mae'r setliad newydd yn cynnwys disgrifiad manylach o'r hyn y mae'r cymal cadw 'diogelu defnyddwyr' yn ei gynnwys. Er enghraifft, **ym mater a gedwir yn ôl 70** mae'r geiriau ychwanegol 'supply of services to consumers' i'w gweld yn y setliad newydd. Nid yw'r rhain yn rhan o'r eithriad presennol ar gyfer diogelu defnyddwyr yn Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru. Felly, mae geiriad y mater hwn a gedwir yn ôl yn gulach.

Mae'n dal i fod yn destun pryder i'r Pwyllgor nad yw'n glir a yw cyflenwi gwasanaethau i ddefnyddwyr yn gymwys yng nghyd-destun Deddf Gwerthu Nwyddau 1979 yn unig ynteu a fwriedir iddo fod yn gymwys yn ehangach ar draws gwahanol fathau o wasanaethau i ddefnyddwyr yn fwy cyffredinol, e.e. gwasanaethau bws ac ati.

- 1.4 Yn ogystal, mae'r setliad newydd yn cynnwys y geiriad *'safety of, and liability for, services supplied to consumers'* ym mater a gedwir yn ôl 71. Nid yw'r geiriau hyn ychwaith i'w cael ar hyn o bryd yn Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru, ac felly maent yn lleihau cymhwysedd y Cynulliad.

Mae'r Pwyllgor yn pryderu fod cymhwysedd y Cynulliad yn gulach o ran mater a gedwir yn ôl 71.

- 1.5 O ran mater 72 a'r cyfeiriad at 'estate agents', caiff y Cynulliad ar hyn o bryd ddeddfu ar hyrwyddo busnes a chystadleurwydd ac nid oes cyfeiriad penodol at werthwyr tai fel eithriad yn Atodlen 7. Gallai'r mater hwn, felly, **gulhau** cymhwysedd y Cynulliad mewn perthynas â gwerthwyr tai.

Mae'r Pwyllgor yn gwerthfawrogi'r eglurder yn y Nodiadau Esboniadol sy'n cadarnhau bod asiantau gosod yn gyfrifoldeb sydd wedi'i ddatganoli, ond mae'n

pryderu y gallai'r ffaith fod mater 72 yn cynnwys rheoleiddio gwerthwyr tai leihau cymhwysedd y Cynulliad.

- 1.6 Nid yw'r geiriau canlynol ym mater 76 yn eglur ac nid oes rhagor o fanylion yn y Nodiadau Esboniadol i'r Bil – *'the national accreditation body and the accreditation of bodies which certify or assess conformity to technical standards in relation to products or environmental management systems.'*

Barn y Pwyllgor yw ei bod yn aneglur a yw mater 76 yn lleihau cymhwysedd y Cynulliad.

- 2.0 **Adran C12 Ardaloedd a gynorthwyr a chyfyngiadau ar gymorth ariannol i ddiwydiant**

- 2.1 Mae mater a gedwir yn ôl 87 yn cyfyngu cymhwysedd y Cynulliad o ran:

Adran 1 ac Adran 8(5)(7) o Ddeddf Datblygiadau Diwydiannol 1982 ('Deddf 1982')

- 2.2 Mae Adran 1 yn caniatáu i'r Ysgrifennydd Gwladol, drwy Orchymyn, bennu unrhyw ardal o Brydain yn ardal ddatblygu neu'n ardal ganolradd. Yn ogystal, mae Adran 8 yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddarparu cymorth ariannol ar gyfer diwydiant. Yn ôl paragraff 195 o'r Nodiadau Esboniadol, 'O ganlyniad i gadw'r mater sy'n ymwneud â'r terfynau ariannol, ni all cymorth ariannol a roddir i ddiwydiant o dan adran 8 o Ddeddf Datblygu Diwydiannol 1982 gan Weinidogion Cymru, Gweinidogion yr Alban a Gweinidogion y DU fod yn fwy gyda'i gilydd na throthwyon ar gyfer cyfanswm gwariant sy'n cael eu gosod gan Weinidogion y DU'.

- 2.3 Er bod pwerau gweithredol yn cael eu cadw ar gyfer Gweinidogion Cymru o dan Adran 8 o Ddeddf 1982, fe allai'r ffaith bod pwnc Deddf 1982 wedi ei gynnwys gulhau gallu'r Cynulliad i ddeddfu o dan eiriad presennol Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru a'r pennawd cyffredinol 'economic regeneration and development'.

Mae'r Pwyllgor yn pryderu fod cymhwysedd y Cynulliad yn gulach oherwydd cadw mater 87.

3.0 Gweler isod farn y Pwyllgor ynghylch materion penodol a gedwir yn ôl o dan Atodlen 7A – Pennawd E – Trafnidiaeth yn y Bil.

3.1 Adran E1 Trafnidiaeth ffyrdd

3.2 Mae mater 104 yn ymwneud â thrwyddedu gyrwyr ac mae'n cynnwys hyfforddiant, profi ac ardystio. O dan Atodlen 7 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, ar y llaw arall, cyfeirir ato fel 'trwyddedu gyrwyr' yn unig.

3.3 Mae'r geiriad, felly, yn gulach o dan y setliad newydd, a gallai'r ffaith bod y gair 'training' wedi'i gynnwys effeithio ar allu'r Cynulliad i ddeddfu mewn perthynas â hyrwyddo diogelwch ar y ffyrdd.

Mae'r Pwyllgor yn pryderu fod cadw mater 104 yn achosi lleihad yng nghymhwysedd y Cynulliad o ystyried y caiff y Cynulliad, o dan y setliad presennol, ddeddfu ar hybu diogelwch ar y ffordd.

4.0 Adran E2 Trafnidiaeth ar reilffyrdd

4.1 Mae'r eithriad presennol o dan Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru, yn cyfeirio at 'provision and regulation of railway services'. O dan y setliad newydd, mae mater 123 yn cyfeirio at '*railway services*' yn unig.

4.2 Mae'r ddarpariaeth ddehongli o dan E2 yn diffinio 'railway services' yn fwy penodol drwy gyfeirio at adran 82 o Deddf Rheilffyrdd 1993. Mae hyn yn cynnwys:

- *services in relation to the carriage of passengers, luggage, parcels mail and goods and services in relation to stations,*
- *maintenance facilities and*
- *the provision and operation of the rail network itself*

Mae'r diffiniad o 'railway services' yn gulach na'r hyn sydd yn y setliad presennol, ac mae'r Pwyllgor yn pryderu am y lleihad posibl mewn cymhwysedd a allai ddeillio o gadw mater 115.

4.3 Adran E6: materion eraill

4.4 Mae'r eithriad presennol yn Atodlen 7 yn cyfeirio at fanyleb dechnegol ar gyfer tanwydd i'w ddefnyddio mewn peiriannau mewndanio, ac mae'r setliad newydd o dan fater 126 yn cyfeirio at yr un peth, fel a ganlyn:

'technical specifications for fuel or other energy sources or processes for use in road, rail, marine waterway or air transport'

4.5 Mae geiriad y setliad newydd yn fwy cyfyng ac yn cynnwys ffurfiau ehangach eraill o deithio, ac yn cyfeirio at yriant heblaw peiriannau mewndanio, felly mae yma **leihad** o ran cymhwysedd.

Mae'r Pwyllgor yn pryderu fod cymhwysedd y Cynulliad yn gulach oherwydd cadw mater 126.

5.0 Rheoleiddio bysiau

Roedd rheoleiddio bysiau yng Nghymru yn faes yr oedd y Pwyllgor blaenorol a Llywodraeth Cymru yn awyddus i gael rhagor o bwerau ar ei gyfer. Rhoddwyd yr enghraifft ganlynol i'r Pwyllgor hwn hefyd i ddangos sut y gellid ystyried Rheoleiddio Bysiau o ran cymhwysedd y Cynulliad yn y setliad newydd.

5.1 Enghraifft: *O dan y setliad newydd, mae modd i'r Cynulliad ddeddfu ynghylch cofrestru bysiau lleol. At hynny, dywedodd yr Adran Drafnidiaeth wrth y Pwyllgor Menter a Busnes ym mis Medi 2015 ei bod yn credu bod gan y Cynulliad/Gweinidogion Cymru bwerau i reoleiddio bysiau eisoes.*

5.2 *Yn y ddeddfwriaeth bresennol, mae pwerau gweithredol cyfyngedig fel y gall Gweinidogion Cymru/awdurdodau lleol gydgysylltu gweithrediadau bysiau. Ceir y pwerau hynny yn y Ddeddf Trafnidiaeth a Deddf Trafnidiaeth Leol 2008, ac maent yn cynnwys Partneriaethau Gwirfoddol a Statudol a Chontractau Ansawdd Statudol.*

5.3 *Mewn theori, dylai'r ddau ddull uchod ganiatáu ar gyfer rheoleiddio bysiau yng Nghymru. Fodd bynnag, mae cafeat i hyn. Y rheswm am hyn yw bod rhai o'r manteision posibl sy'n gysylltiedig â rheoleiddio yn cynnwys y*

posibilrwydd y gellid capio a rheoleiddio prisiau tocynnau a thocynnau integredig. Nid yw'n glir a fyddai meysydd fel hyn yn rhan o'r cymalau cadw canlynol:

C3: Cystadleuaeth: mater 67 'Regulation of anti-competitive practices and agreements; abuse of dominant position; monopolies and mergers'.

C6: Diogelu defnyddwyr: mater 70 'Regulation of the sale and supply of... services to consumers'

Mae'r Pwyllgor yn pryderu y byddai prisiau a thocynnau integredig ac ati yn dod yn rhan o'r cymalau cadw uchod pe byddai Cymru'n arfer opsiwn o'r fath.

6.0 Gweler isod farn y Pwyllgor ynghylch materion penodol a gedwir yn ôl o dan Atodlen 7A – Pennawd H – Cyflogaeth yn y Bil.

6.1 Adran H1 – Cyflogaeth a chysylltiadau diwydiannol

6.2 Ar hyn o bryd, caiff y Cynulliad ddeddfu ar 'bynciau tawel' (pynciau nad ydynt wedi'u datganoli, nac yn eithriadau o dan Atodlen 7) ar yr amod eu bod yn ymwneud â phynciau y rhoddwyd pŵer i ddeddfu yn eu cylch o dan Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru a'r setliad presennol.

6.3 Cadarnhawyd hyn gan benderfyniad y Goruchaf Lys yn achos Deddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014 lle dyfarnwyd bod y Ddeddf o fewn cymhwysedd er ei bod yn ymwneud ag 'amaethyddiaeth', sy'n bwnc datganoledig a 'chyflogaeth', sy'n bwnc tawel.

6.4 Yn y setliad newydd mae pwnc tawel 'cyflogaeth' wedi dod yn fater penodol a gedwir yn ôl o dan Bennawd H '*Employment rights and duties and industrial relations including the subject of...*' [yna cyfeirir at restr o ddeddfwriaeth benodol ynghylch cyflogaeth].

6.5 At hynny, mae eithriad penodol wedi'i wneud i'r cymal cadw hwn sy'n eithrio '*the subject-matter of the Agricultural Sector (Wales) Act 2014*' ac yn gwarchod pwnc y Ddeddf hon.

6.6 Trwy gynnwys 'cyflogaeth' yn fater a gedwir yn ôl yn y setliad presennol ar y cyd â'r profion deddfwriaethol newydd, mae cymhwysedd y Cynulliad yng nghyd-destun cyflogaeth wedi'i leihau'n sylweddol.

6.7 Mae Pennawd arall hefyd yn y setliad newydd, sef 'Y Proffesiynau', sy'n cynnwys gweithwyr iechedd proffesiynol fel mater na cheir deddfu yn ei gylch. I bob golwg, mae hwn yn gymal cadw ehangach na'r eithriad presennol yn Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru.

6.8 Rhoddwyd yr enghraifft ganlynol i'r Pwyllgor i ddangos sut y gallai Bil arfaethedig gael ei ystyried o dan y setliad newydd:

- *Gallai Bil Cynulliad geisio deddfu ar gyflogau, amodau a hyfforddiant yn y sector gofal cymdeithasol mewn modd tebyg i Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014.*
- *O dan y setliad presennol, ac yng ngoleuni dyfarniad y Goruchaf Lys ar Ddeddf 2014, byddai Bil sy'n ymwneud â'r sector gofal cymdeithasol o fewn cymhwysedd.*
- *Yn yr Atodlen 7A arfaethedig, o dan Bennawd H, Adran H1, mae hawliau a dyletswyddau cyflogaeth a chysylltiadau diwydiannol yn faterion a gedwir yn ôl. Golyga hynny y gallai'r Bil fod y tu allan i gymhwysedd.*
- *Mae'r unig eithriad i bwnc Deddf 2014 yn gwneud hyn yn fwy tebygol, gan awgrymu, er bod cyflogau amaethyddol, gwyliau a hyfforddiant o fewn cymhwysedd, y bydd y rhain yn faterion a gedwir yn ôl mewn sectorau eraill.*

Mae'r Pwyllgor yn pryderu'n fawr ac yn dymuno deall pam mae'r cymhwysedd hwn yn cael ei leihau o ran deddfu ar 'bynciau tawel', megis cyflogaeth, ar yr amod eu bod 'yn ymwneud â' phynciau y rhoddwyd pŵer i ddeddfu yn eu cylch o dan Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru.

7.0 Adran H3 – Chwilio am swyddi a chymorth

7.1 Gallai mater a gedwir yn ôl 141: 'Arrangements for assisting persons to select, train for, obtain and retain employment and to obtain suitable employees', gulhau cymhwysedd y Cynulliad ar ddatblygu economaidd o dan Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru. Mae nodiadau esboniadol y Bil yn egluro mai'r 'bwriad wrth gadw'r mater hwn yw cadw cymhwysedd deddfwriaethol mewn perthynas â'r holl raglenni

cysylltiedig â gwaith ar gyfer pobl anabl'. Er gwaethaf yr esboniad, mae'r geiriad o bosibl yn culhau cymhwysedd y Cynulliad o dan 'adfywio a datblygu economaidd' yn Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru.

Mae'r Pwyllgor yn pryderu am y lleihad posibl mewn cymhwysedd wrth gadw mater 141.

8.0 Meysydd penodol o ansicrwydd mewn perthynas â phwerau gweithredol Gweinidogion Cymru

8.1 Yn y Bil, nid ymdrinnir â datganoli Masnachfaint Cymru a'r Gororau nac â throsglwyddo swyddogaethau gweithredol Gweinidogion Cymru.

8.2 Yn ôl cyhoeddiad Dydd Gŵyl Dewi a pharagraff 2.5.10 o'r ddogfen Pwerau at Bwrpas:

8.3 *'Mae Llywodraeth y Deyrnas Unedig yn datganoli swyddogaethau masnachfreinio i Lywodraeth Cymru i'w galluogi i arwain gwaith caffael a rheoli masnachfaint nesaf Cymru a'r Gororau.'*

8.4 Mewn datganiad ysgrifenedig ar 12 Gorffennaf 2016, cyhoeddodd Ysgrifennydd y Cabinet, fel a ganlyn: 'from early 2017, responsibility for rail franchising will be transferred from the Secretary of State to the Welsh Ministers'.

Byddai'r Pwyllgor hefyd yn falch o gael eglurhad gan Lywodraeth y DU am yr amserlen sydd ganddi dan sylw wrth ddatganoli swyddogaethau gweithredol i Weinidogion Cymru mewn perthynas â Masnachfaint Cymru a'r Gororau, o ystyried nad oes darpariaeth yn y Bil ar gyfer hyn.

8.5 Hefyd, mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn yn y gorffennol am newid Deddf Rheilffyrdd 1993 mewn ffordd a fyddai'n caniatáu i gyrff yn y sector cyhoeddus gynnig am gontractau masnachfaint. Byddai hyn yn adlewyrchu'r sefyllfa yn yr Alban lle darperir ar gyfer masnachfaint yng

nghymal 49 o Fil yr Alban 'Rail: franchising of passenger services'. Nid oes darpariaeth debyg wedi'i gwneud yn y Bil.

- 8.6 Wrth drafod goblygiadau Comisiwn Smith i Gymru, dywedodd cyhoeddiad Dydd Gŵyl Dewi y byddai dadansoddiad yn cael ei wneud o argymhellion perthnasol Comisiwn Smith yng nghyd-destun Cymru fel y gellir gwneud penderfyniadau yn fuan yn y Senedd nesaf ynghylch pa argymhellion i'w rhoi ar waith yng Nghymru.
- 8.7 Dywedodd swyddogion yr Adran Drafnidiaeth wrth y cyn Bwyllgor Menter a Busnes ym mis Medi 2015 fod y mater yn cael ei drafod: *"the UK Government agreed to consider which non-fiscal parts of the Smith Commission agreement, including that commitment, might be implemented for Wales. That consideration is on-going, and further discussions with the Welsh Government will take place shortly in the context of preparing the Wales Bill"*.

Mewn perthynas â chyhoeddiad Dydd Gŵyl Dewi a goblygiadau Comisiwn Smith i Gymru, yn enwedig mewn perthynas â diwygio Deddf Rheilffyrdd 1993 (a fyddai'n caniatáu i gyrff y sector cyhoeddus gynnig am gontractau masnachfaint), mae'r Pwyllgor yn pryderu nad yw hyn yn rhan o Fil Cymru.
